

GERARD PRUNGNAUD: PIJPENMAKER EN KUNSTENAAR

door Ruud Stam

Toen ik in 1990 enige regels over de pijpen van Prungnaud schreef, had ik alle informatie over hem nog uit de tweede hand. Deze zomer heb ik Prungnaud opgezocht in Saint-Quentin-la-Poterie nabij Avignon. Zijn werk heeft op mij veel indruk gemaakt. Ik wil dan ook iets meer vertellen over deze kwaliteitspijpenmaker en zijn eigenaardige werkwijze.

Gérard Prungnaud is op 2-4-1955 in Cluny 71250 geboren. Hij is autodidact en werkt sinds 1975 achtereenvolgens in: 'La Chau-me' Lournand 71250 Cluny; Rue de L'Eglise Neuve, 30160 Sauve; nu reeds meer dan een decennium in St.-Quentin-la-Poterie, eerst in de Rue Cantonat en nu in de Rue de la Fontaine.

Zijn jaarproduktie ligt thans tussen de 350 en 500 pijpen. Het zijn echter wel uitzonderlijke pijpen. Prungnaud maakt drie soorten: - de in een mal geperste pijp.

- de in een mal geperste pijp waarvan de details door beeldhouwen worden aangebracht.

- de pijp waarvan slechts de basisvorm in een mal wordt gevormd en die verder geheel gebeeldhouwd is.

Foto van Gérard Prungnaud in zijn atelier

Alle pijpen worden met staalwol of polijstpapier afgewerkt. Per pijp kan de hoeveelheid werk oplopen tot circa 8 uur. Dat is wel heel wat anders dan bij de massaal vervaardigde kleipijp zoals we die algemeen kennen. De prijzen variëren danook van 150 tot 900 francs.

Mallen van metaal worden tegenwoordig niet meer gemaakt en zouden bij zo'n kleine produktie veel te kostbaar zijn. Prungnaud perst zijn pijpen in gipsen mallen. Het gips van de mallen die ik gezien heb, is fijn en verzeept. De mallen hebben een zeer glad oppervlak. Het gaat hier dus om gekaste pijpen en niet om gietspijpen. Prungnaud maakt zijn produktiemallen zelf, evenals de tinnen modellen en de moedermallen die dienen voor de vervaardiging van de produktiemallen.

Sinds 1987 kleurt hij bepaalde pijpen door deze te zwarten. Delen die niet gezwart moeten worden, worden met speciaal papier afgedekt of met zout water geïmpregneerd. Ook kunnen pijpen ingerookt worden geleverd.

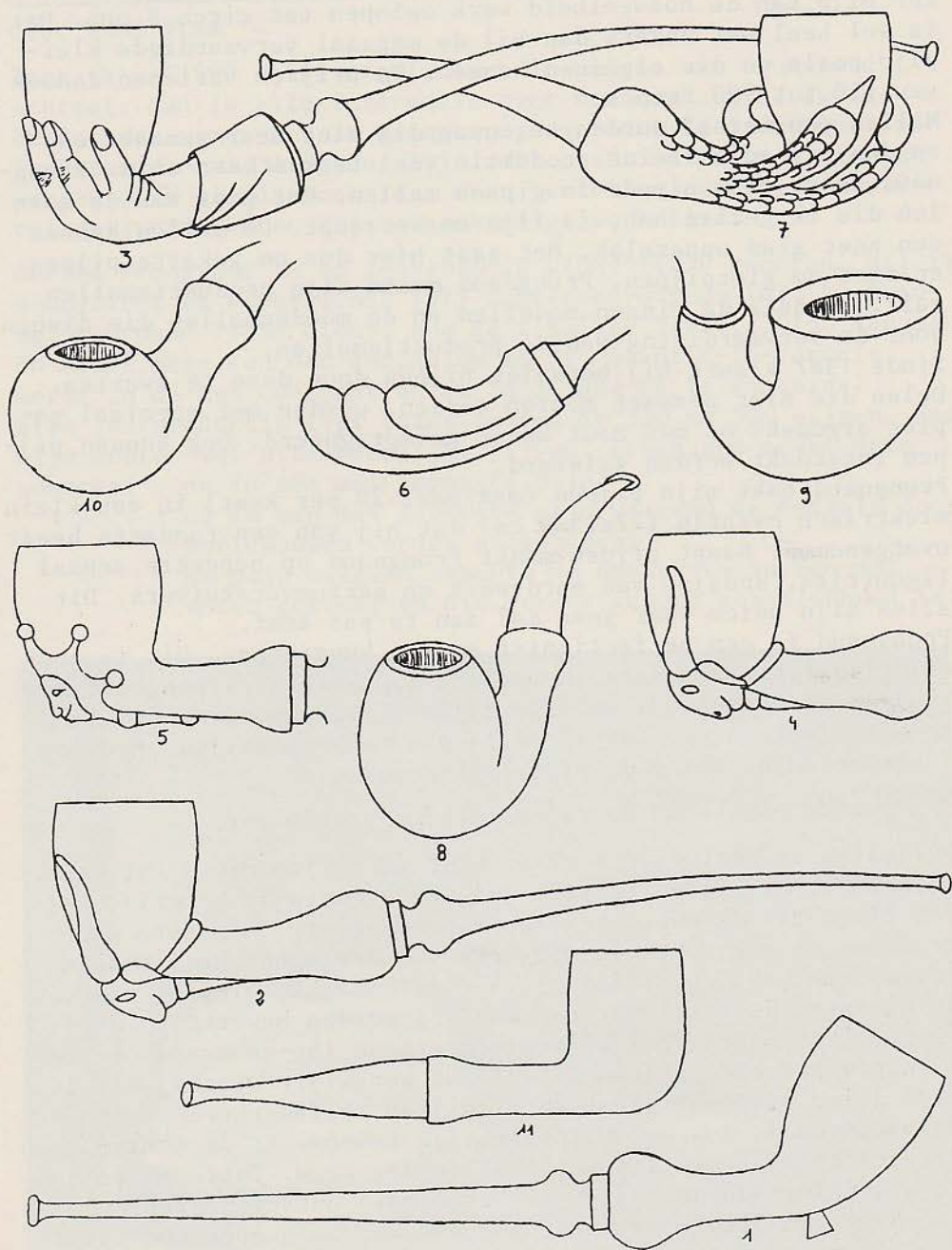
Prungnaud bakt zijn pijpen (maximaal 20 per keer) in een klein elektrisch oventje (17x15x9 cm) dat hij van een tandarts heeft overgenomen. Naast pijpen maakt Prungnaud op beperkte schaal figuurtjes, doosjes van aardewerk en parfumverstuivers. Dit alles zijn unica waar geen mal aan te pas komt.

Prungnaud is een perfectionist en een kunstenaar. Dit is zeer duidelijk te zien aan zijn perfect afgewerkte pijpen, die bovendien zeer smaakvol en eigentijds ontworpen zijn. Hij is zo'n perfectionist, dat je zelfs pijpen kunt krijgen met een tabaksmelange, zodat de pijp lekker ruikt.

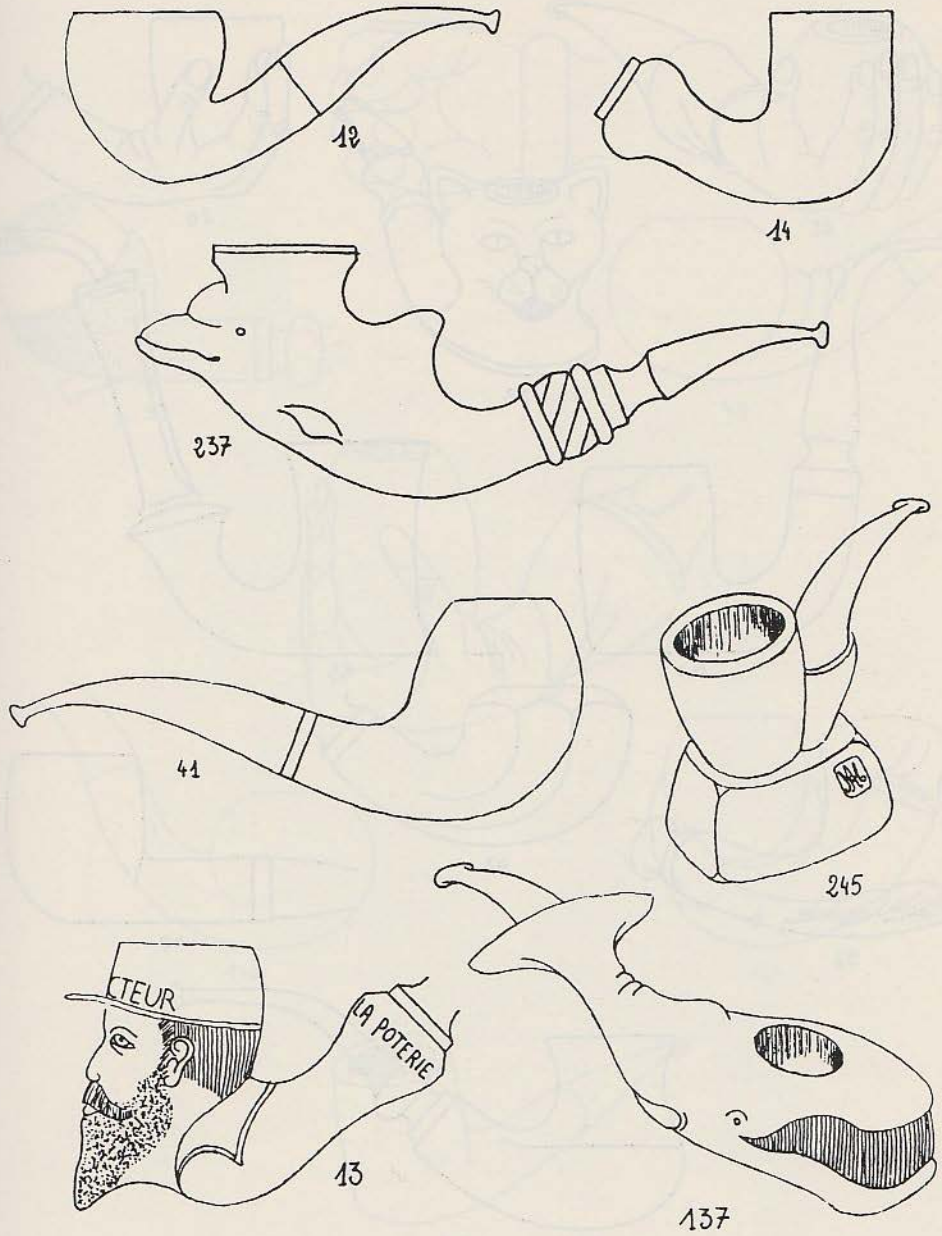
Prungnauds plaats in de Franse kleipijpenhistorie

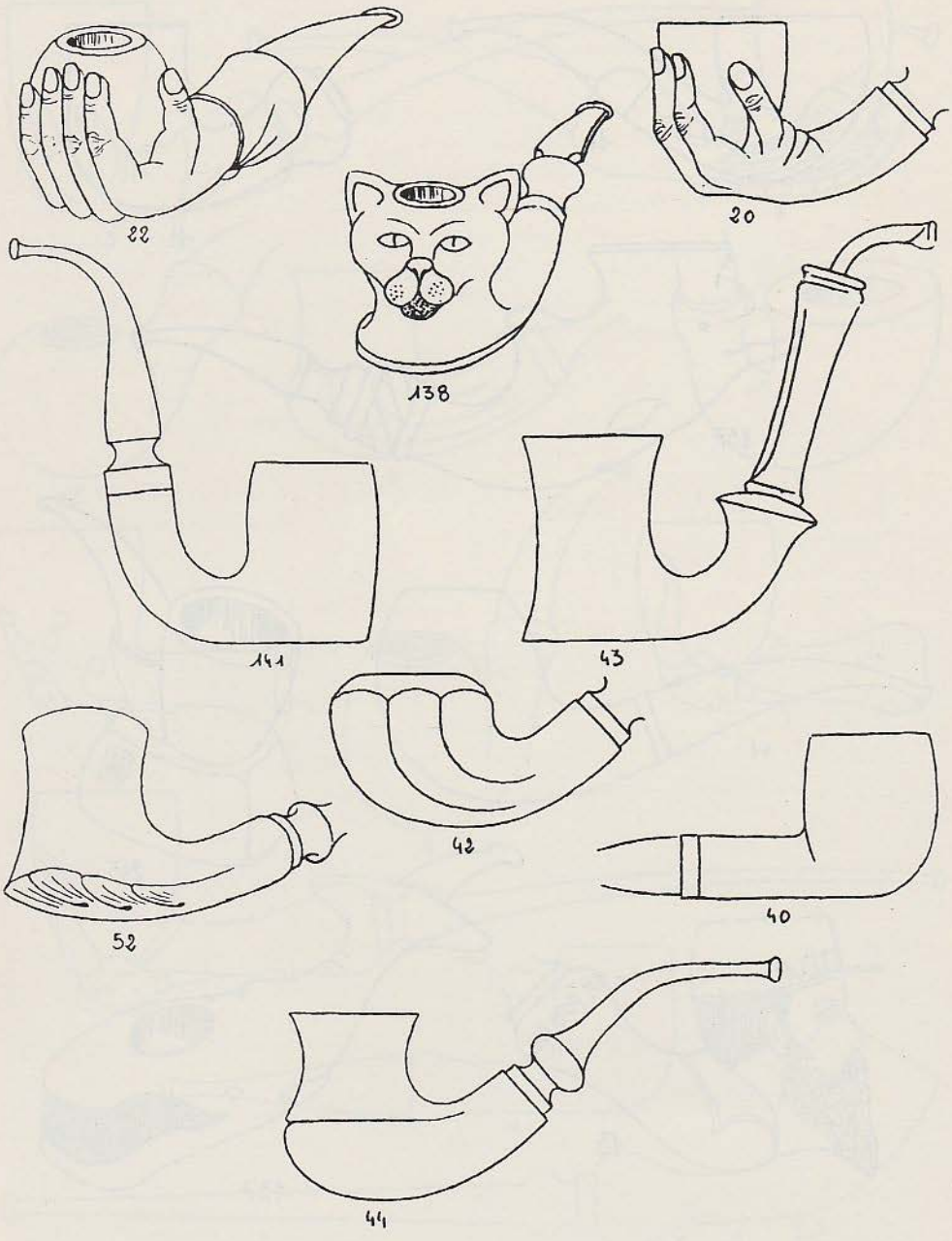
Duidelijk is, dat zijn werk en zijn werkwijze niets van doen hebben met de pijpentraditie van St.-Quentin-la-Poterie, met Job Clerc als de meest bekende representant. De meeste overeenkomst is nog aanwezig met werk uit Bretagne. De firma Tanneveau (ca. 1835/40-1885) bijvoorbeeld maakte pijpen, waarvan de haren en de baard met een kam (?) werden bewerkt om deze 'echter' te maken. Ook zijn uit Bretagne 19e-eeuwse door kunstenaars gevormde pijpen bekend. De werkwijze waarbij met de hand delen werden bijgewerkt of pijpen zelfs geheel werden vormgegeven is dus wel uit Frankrijk bekend. Er is echter geen directe relatie met dit werk uit de 19e eeuw. Daarenboven is de afwerking van de pijpen van Prungnaud onovertroffen.

Een pijp van deze kunstenaar-pijpenmaker is danook een opvallend element in een pijpencollectie. De afbeeldingen in zijn catalogus op de hier volgende bladzijden geven een goede indruk van zijn werk.

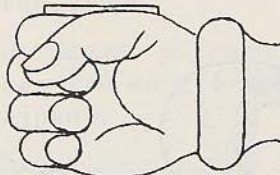

Blad uit de catalogus van Gérard Prunghaud

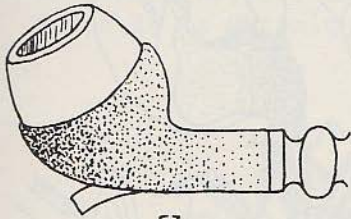

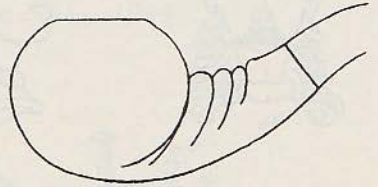
Blad uit de catalogus van Gérard Prungnaud

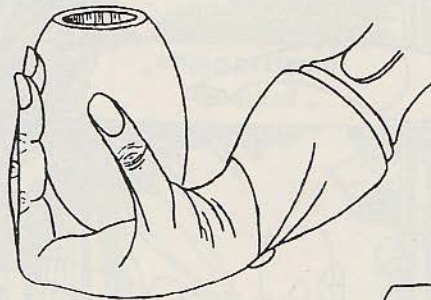
25

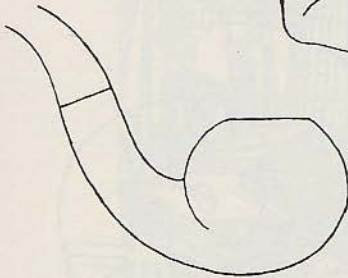
53

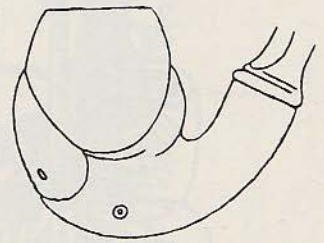
48

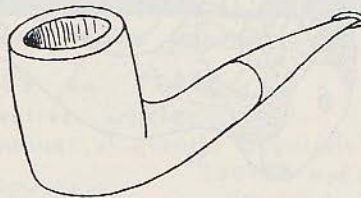
24

142

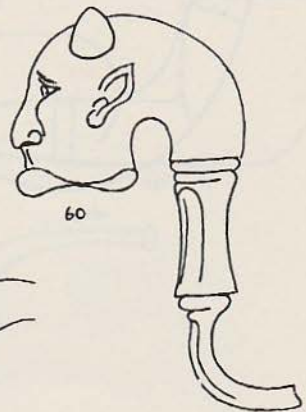
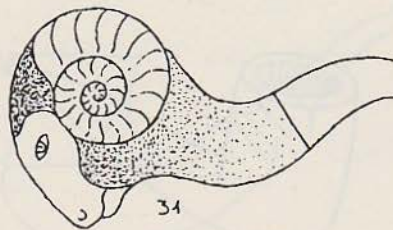
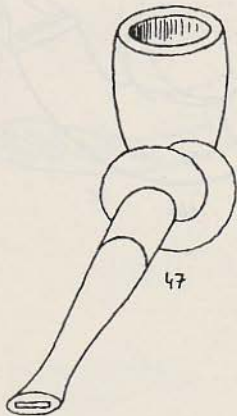
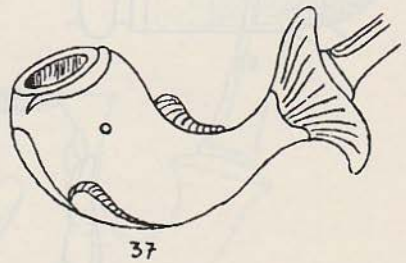
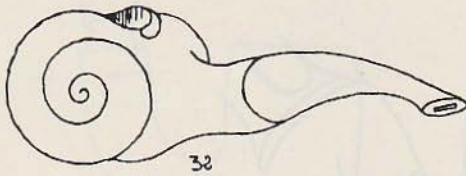

126

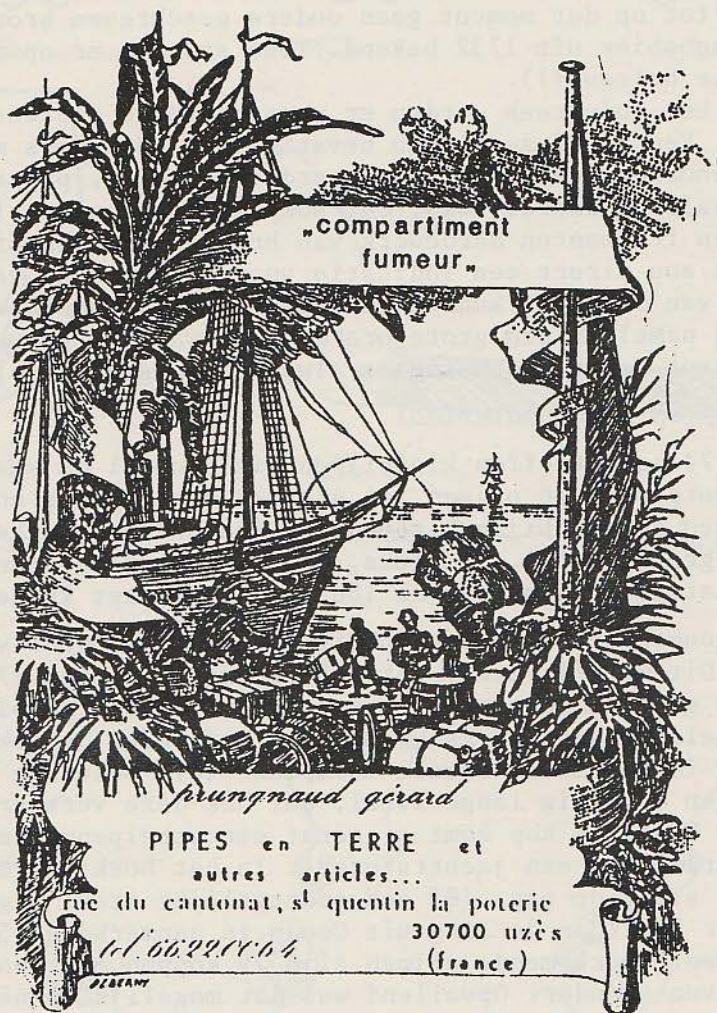
140

Blad uit de catalogus van Gérard Prungnaud

LITERATUUR

- Raphaël, M. *La pipe en terre, son périple à travers la France*. Editions Aztec, 1991.
- Stam, R.D., *Drie hedendaagse pijpenmakers uit Frankrijk*. PKN XIII, nr. 49, pag. 210 en 211 (met foto van door Prungnaud vervaardigde pijpen).
- Wolgensinger, J., *Gérard Prungnaud. Profession: Pipier*. La Revue de la Céramique et du Verre, no. 44, 1989.

Vignet Catalogus Gérard Prungnaud